

3. Державний комітет статистики України (2016) [Електронний ресурс] "Виробництво промислової продукції за видами", режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2016/pr/vr_rea_ovpp/vr_rea_ovpp_u/arh_vppv_u.html

4. Микитенко В. В. Діагностика стратегічного потенціалу підприємства / В. В. Микитенко, І. А. Ігнатієва // Вісник економічної науки України. – 2015. – №2. – С. 77-80.

Орлов В. М.

д. е. н., професор, завідувач кафедри економіки підприємства та корпоративного управління, Одеська національна академія зв'язку ім. О. С. Попова, м. Одеса

Ободовський Ю. В.

аспірант кафедри економіки підприємства та корпоративного управління, Одеська національна академія зв'язку ім. О. С. Попова, м. Одеса

СУЧАСНІ РЕАЛІЇ ПОБУДОВИ ТА ФУНКЦІОНУВАННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКИХ СТРУКТУР УПРАВЛІННЯ

У здійсненні переходу економіки України на ринкові засади значний вплив має, в першу чергу, трансформація підприємств різних сфер діяльності та форм господарювання, їх перевлаштування на нові умови. Підприємство в даному випадку виступає передвісником майбутньої економічної системи, оскільки його ефективна та злагоджена робота слугує запорукою сталого розвитку країни в цілому. Але проведення будь-яких внутрішніх перетворень – завдання самої організації, а відтак – її системи управління.

В доповіді обґрунтовується необхідність дослідження не лише досвіду побудови структур управління в інших країнах та на інших підприємствах, а й найповніше врахування особливостей та використання потенціалу управлінського персоналу для забезпечення ефективного функціонування підприємства.

Намагаючись забезпечити розвиток підприємства керівництво зосереджує увагу на запровадженні якомога ширшого кола новацій, переважно направлених на удосконалення виробничого процесу, забуваючи, однак, що як їх впровадження так і в широкому сенсі організація всієї роботи підприємства здійснюється його управлінською складовою, ефективність діяльності якої визначає ефективність роботи підприємства в цілому. Інновація представляє собою «новостворені (застосовані) і (або) вдосконалені конкурентоздатні технології, продукція або послуги, а також *організаційно-технічні рішення* виробничого, адміністративного, комерційного або іншого характеру, що істотно поліпшують структуру та якість виробництва і (або) соціальної сфери» [1]. Тобто, інновації можуть (та мають) охоплювати не лише виробничу сферу підприємства, а й його систему управління.

Перш за все, впроваджуючи інновації, що стосуються системи управління, орієнтуються на досвід інших країн, підприємств подібної сфери діяльності і т. д. Але, насправді питання порівнянності умов діяльності має досить фундаментальний характер, оскільки мають місце як спільності, так і відмінності, що проявляються в тому числі й у загальному стані економіки, розвитку науки, так і в менш явних аспектах – в ментальних та історичних особливостях. Наприклад, стосовно розвитку деревообробної галузі України зокрема зазначається: «Варто орієнтуватися на досвід Швеції, яка також починала з експорту деревини в XIX ст. Однак при цьому активно створювала деревообробні підприємства, кошти вкладала в глибоку переробку...» [2, с. 7], тобто ті етапи розвитку, які Україна зараз проходить для деяких держав залишилися в минулому, а тому вони можуть бути наглядним прикладом напрямів удосконалення, які варто застосовувати та тих кроків, які слід оминати при перетворенні систем управління підприємств: «Немає нічого нового під сонцем, тим

більше в царині економічної політики; все нібито «нове» в ній – це, як правило, погано замаскована ідея, відкинута в минулому чи позаминулому столітті» [3, с. 102].

Певні напрацювання загальних положень, що стосуються управління вироблені Організацією економічного співробітництва розвитку та знайшли відображення в Принципах корпоративного управління ОЕСР [4, 5], але вони в першу чергу стосуються *корпоративного управління*, а не трансформації систем управління. «Корпоративне управління, що включає комплекс відносин між правлінням товариства, її радою <...>, акціонерами та іншими зацікавленими особами, є одним з ключових елементів підвищення економічної ефективності» [4, с. 7], а система управління зосереджується на відносинах впливу об'єкту управління на суб'єкт з метою виконання завдань власників.

Існуючі типи структур управління також можна розглядати в якості засобів перенесення досвіду інших підприємств, але як справедливо зазначають розробники Принципів корпоративного управління: «Що добре працює в одній компанії або для однієї групи інвесторів, не обов'язково може бути застосоване в загальному для інших видів бізнесу або мати системне економічне значення» [5, с. 10].

Система управління, як цілісна управлінська категорія перш за все визначається своєю соціальною складовою, що проявляється як при її побудові, так і за подальшого використання. Управлінський персонал та власники підприємства формуючи та удосконалюючи структуру управління, реалізують властиві їм знання, досвід, переконання та ін. Широке розповсюдження підхід за якого зміна власника або апарату управління призводять до трансформації системи та структури управління здобув на підприємствах приватної форми власності, однак майже не реалізується на державних підприємствах. За таких обставин їх система управління виявляється не здатною реалізувати повністю потенціал управлінських кадрів та, як наслідок, підвищити ефективність роботи підприємства, зробити його більш гнучким та адаптивним, оскільки: «[д]іяльність системи управління є визначаючою в забезпеченні ефективної роботи підприємства...» [6, с. 102].

Отже, окрім використання досвіду побудови структур управління інших підприємств, врахування й індивідуальних особливостей працівників апарату управління дозволить створити структури, які здатні забезпечити підприємству сталий розвиток.

Список використаних джерел:

1. Про інноваційну діяльність [Електронний ресурс] : Закон України від 04 липня 2002 року № 40-IV. – Режим доступу : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/40-15>
2. Козловський М. Кого приваблять мертві ялини / Микола Козловський, Володимир Крамарець // Урядовий кур'єр. – 2017. - 1 грудня (№227). - С. 7.
3. Фрідман М. Капіталізм і свобода / Мільтон Фрідман ; пер. з англ. – К. : Дух і літера, 2010. – 320 с.
4. Принципи корпоративного управління ОЕСР [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://bank.gov.ua/doccatalog/document;jsessionid=6564E31952D4D233313F090BC32FDE7E?id=36989>
5. Принципы корпоративного управления G20/ОЭСР [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://dx.doi.org/10.1787/9789264252035-ru>
6. Орлов В. М. Методичні підходи до оцінки ефективності системи управління підприємством / В. М. Орлов, Ю. В. Ободовський // Вісник Одеського національного університету імені І. І. Мечникова. Серія «Економіка». – 2017. – Том 22. – Випуск 6 (59). – С. 102-106.